

Bladzijde 15 Rollenspel

Kunnen de leerlingen zich verplaatsen in de mening van iemand anders? Kunnen ze door de bril van de ander kijken?

Deze opdracht doen de leerlingen in duo's of in kleine groepjes. Geef ieder duo/groepje een **rollenspelkaart**. Op de kaarten staat precies wat ze moeten doen. Als een duo/groepje klaar is, ruilen ze de rollenspelkaart met een ander duo/groepje. Laat ze steeds wisselen totdat je ziet dat de aandacht verslapt.

Het is misschien goed om de eerste keer even de spelregels achter op de rollenspelkaarten klassikaal door te nemen.

Rollenspelkaarten

- Verdeel de rollen. Ben jij X of Y?
- Verzin los van elkaar een aantal redenen waarom jouw standpunt klopt. Schrijf een stuk of 6 redenen kort op papier. Kom je er niet uit, klap dan jouw zijde van de kaart open, daar vind je informatie.

Ronde 1

- Leerling 1 mag 1 minuut zijn/haar standpunt vertellen. Geef niet meteen alles weg. Houd een paar redenen achter de hand voor ronde twee. Leerling 1 mag niet worden onderbroken.
- Nu mag leerling 2 1 minuut vertellen waarom zijn/haar standpunt juist is. Ook leerling 2 houdt nog een paar argumenten achter voor ronde 2. Leerling 1 mag niet onderbreken.

Ronde 2

- Leerling 1 mag 1 minuut reageren op het standpunt van leerling 2. Zeg waarom de argumenten volgens jou niet kloppen en kom met tegenargumenten.
- Leerling 2 reageert nu weer 1 minuut en komt ook met tegenargumenten.

Ronde 3

- Jullie hebben nu elkaars standpunt gehoord. Als één van jullie het standpunt van de ander beter vindt, is een oplossing snel gevonden. Maar als dat niet zo is, gaan jullie samen proberen om tot een oplossing te komen. Wat is jullie gezamenlijke oplossing?

Verzamel aan het einde van de les alle Mind Mystery Magazines. Heeft iedereen zijn/haar naam op de omslag gezet? Neem de magazines mee naar het bezoek aan Mind Mystery.

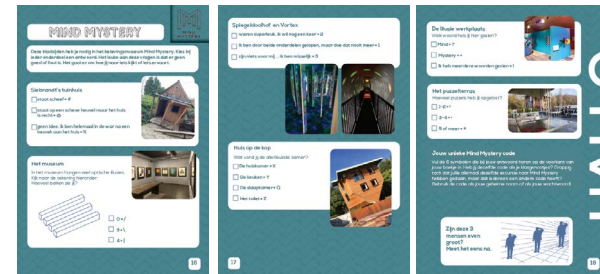

De poster

De poster hangt al vanaf het begin in de klas. Wat de leerlingen niet weten, is dat de poster twee zijden heeft. De twee zijden van de posters hebben kleine verschillen. Je kunt met de leerlingen een klein testje doen. Vraag de leerlingen elk 1 van de 5 speelkaarten van de poster te onthouden. Ze mogen niet zeggen welke kaart ze onthouden, ook niet tegen elkaar. Dit vraag je voordat ze pauze hebben en de klas uitgaan. Tijdens de pauze draai jij de poster stiekem om. Als de leerlingen weer terug zijn in de klas vraag je na een tijdje aan een van de leerlingen welke kaart hij/zij had gekozen. De gekozen kaart is weg. En ook de kaarten die de andere leerlingen hadden gekozen zijn weg. Snappen de leerlingen wat er is gebeurd? Zien ze dat alle kaarten anders zijn? Zijn er nog meer dingen veranderd op de poster?

Bladzijde 16-17-18 Bezoek aan belevingspark Mind Mystery

De klas wordt ontvangen bij de ingang en begeleid naar een ruimte waar ze een korte introductie krijgen. Een medewerker laat diverse optische illusies zien en er wordt een groepsfoto gemaakt. Deel hierna de meegenomen Mind Mystery Magazines aan de leerlingen uit.

Zorg voor voldoende begeleiders die een opgeladen mobiele telefoon bij zich hebben.

In het belevingspark gaan de leerlingen in kleine groepjes onder begeleiding van een leerkracht of ouder een route door het park lopen. Deze route bestaat uit 6 onderdelen. De leerkracht/ouder krijgt een routebeschrijving. Iedere groep begint bij een ander onderdeel. Per onderdeel staat een tijdsindicatie aangegeven en er staan tips waar op de route mooie foto's kunnen worden gemaakt.

De opdrachten op bladzijde 16-17-18 doen de leerlingen tijdens het bezoek aan belevingspark Mind Mystery. **Zorg dat de leerlingen een pen bij zich hebben.**

Na de 6 onderdelen komt de klas weer samen en wordt het bezoek afgesloten met een leuke les waarin wordt besproken wat de leerlingen hebben beleefd. Hier ontdekken ze dat zij door het invullen van de vragen hun eigen unieke code van 6 symbolen hebben ontwikkeld. Hoewel iedereen dezelfde opdrachten heeft gedaan in het belevingspark, heeft iedereen het op zijn eigen manier ervaren. Het is niet zo dat er een code 'goed' of 'fout' is, het maakt juist duidelijk dat iedereen een bezoek aan hetzelfde belevingspark op zijn eigen manier heeft ervaren. Hun eigen code vullen ze in op de voorzijde van het boekje. Ze kunnen de code in de toekomst bijvoorbeeld als wachtwoord gebruiken, of kunnen aan de hand van de codes raden wie wie is.

Aan het einde van het bezoek mogen de leerlingen hun Mind Mystery Magazine mee naar huis nemen zodat ze thuis alle optische illusies kunnen laten zien.

Na het bezoek aan belevingspark Mind Mystery

Kom de eerste schooldag na het bezoek aan Mind Mystery kort terug op de les en het bezoek. Wat vonden de leerlingen van het lesprogramma? Wat hebben ze geleerd? Zijn er nog vragen?

Colofon

Zie jij wat ik zie? voor de bovenbouw van het basisonderwijs is een lespakket van Mind Mystery.

Idee: Mind Mystery, Pluck Experience, Witgoed en van Bontewas en Pompidou Producties & Art
Tekst: Pompidou Producties & Art
Vormgeving: Pompidou producties & Art
Afbeeldingen: Shutterstock, Dreamstime, Mind Mystery en Pompidou Producties & Art
Film: Witgoed en van Bontewas, acteurs: Senne, Daantje en Raff

Met dank aan de creatieve ideeën van Martijn, Lars, Bert, Mirre, Marieke, Melle, Laury, Daantje, Senne, Wout, Robin, Fem, Jans

Dit educatieprogramma is mede mogelijk gemaakt door Lokaal C | Co. de Cultuurontwikkelaar

ZIE JIJ WAT IK ZIE?

HANDLEIDING

Zie jij wat ik zie?

Kinderen willen het liefst bij een vertrouwde groep horen. Want als je afwijkt, loop je het risico om buitengesloten te worden. Terwijl het juist zo mooi is dat iedereen uniek is. Het lesprogramma **Zie jij wat ik zie?** laat leerlingen uit de bovenbouw van de basisschool nadenken over hoe ze situaties ervaren en dat diezelfde situaties door verschillende mensen anders ervaren kunnen worden. Ze ontdekken welke factoren van invloed zijn op hoe je situaties ervaart en kunnen met die informatie de verschillende visies beter begrijpen, accepteren en omarmen.

De opdrachten maken de leerlingen niet alleen bewust van de standpunten die ze zelf hebben, maar helpen hen ook om zich in te leven in de standpunten van anderen. Na de les **Zie jij wat ik zie?** ontdekken de leerlingen dat verschillende standpunten hun blik verruimen en hun leven verrijken met als gevolg dat er meer begrip en respect is voor elkaars standpunten.

Werkvormen en tijdsduur

De werkvormen die je inzet zijn: klassikaal de film bekijken en bespreken, klassikaal het magazine behandelen en het voeren van gesprekken naar aanleiding van het magazine, een spel met de hele groep en rollenspellen per duo/groepje.

Een les **Zie jij wat ik zie?** exclusief een bezoek aan het belevingspark Mind Mystery neemt ongeveer 2 à 2,5 uur in beslag. Het Mind Mystery Magazine is goed te behandelen in 2 lessen: les 1 van 1,5 uur bladzijde 1 - 11 en les 2 van 1 uur bladzijde 12 - 15 + rollenspellen. Begin les 2 met een korte herhaling van les 1. Je kunt ook het magazine in 2 lessen en de rollenspellen in een aparte 3e les behandelen. Reken hiervoor 30-60 minuten.

Doelgroep en doel

Het lespakket **Zie jij wat ik zie?** is gemaakt voor de bovenbouw van het basisonderwijs.

Het sluit aan op de volgende kerndoelen van de Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO):

Kerndoel 34

De leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen.

Opkomen voor jezelf

- eigen mogelijkheden, kenmerken, wensen, gevoelens, beperkingen en voorkeuren
- ontwikkeling van persoonlijke eigenschappen en vaardigheden
- zelfbewuste houding

Rekening houden met anderen

- oorzaken van conflicten: tegenstellingen in belangen, opvattingen en gevoelens
- inleven in gevoelens, wensen en opvattingen van anderen
- rekening houden met en openstaan voor anderen
- samenwerking in een groep

Kerndoel 37

De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen.

Samenleven, waarden en normen pesten in groepsverband

- gezelligheid en de behoefte aan saamhorigheid
- respect integratie en behoud van identiteit
- vooroordelen, stereotypen en tolerantie
- vrijheid van meningsuiting

Kerndoel 38

De leerlingen leren respectvol om te gaan met diversiteit binnen de samenleving.

Sociale en culturele invloeden

- verschillen voortkomend uit sekse, cultuur, leeftijd
- culturele verschillen, overeenkomsten, kenmerken en uitingen
- seksuele diversiteit, identiteit, respect
- invloed van sociale druk van anderen, media, cultuur en religie

Over Mind Mystery

Laat je verbazen door wat je hersenen waarnemen en je ogen zien.

Een perfecte combinatie van plezier, verbeelding en educatie voor jong en oud! Bij Mind Mystery is er van alles te zien en te beleven rondom het thema optische illusies. Bezoek het belevingspark en ontdek optische kunst. Verdwaal in het spiegeldoolhof en verlies de zwaartekracht in een gigantische ruimtelijke illusie. Speel puzzels door het hele park en maak de gekste selfies en groepsfoto's in het 'Huis op de kop', waar alles ondersteboven is gedraaid. Word groter of kleiner in de Ames room en zweef boven de mijn. Mind Mystery is een belevingspark waar niets is wat het lijkt en waar jong en oud zich vermaakt en verbaast over alles wat eigenlijk niet kan. Je leert er dat jouw waarheid niet de enige waarheid is en dat iedereen vanuit zijn of haar eigen perspectief naar iets kan kijken.

Materialen

De materialen die je bij deze les nodig hebt zijn:

- De doos waarin de materialen zitten
- Deze handleiding met lessuggesties
- 4 stickers + een doek voor het spel 'Hoeveel dozen zijn er' (zie handleiding bladzijde 4)
- Een twee-zijdige poster om in de klas te hangen
- Per leerling een Mind Mystery Magazine
- 15 rollenspelkaarten
- De film 'Zie jij wat ik zie?' Een link wordt via email verstrekt.

Zelf verzorgen: voor alle leerlingen een leeg wit A4-vel papier en pen of potlood.

Vorbereiding

1. Lees deze handleiding van tevoren door.
2. Leg/zet de materialen klaar en bereid het spel 'Hoeveel dozen zijn er' op bladzijde 14 in het magazine voor.
3. Hang de poster in het klaslokaal op. Zorg dat de zijde met de 5 speelkaarten zichtbaar is.

Een les met 'Zie jij wat ik zie'?

De film 'Zie jij wat ik zie'

Bekijk de film 'Zie jij wat ik zie'. Het doel van de film is om de leerlingen alvast mee te nemen in de wereld van verschillende perspectieven. Als objectieve kijkers zien de leerlingen hoe een meningsverschil ontstaat, maar ook waar die verschillende meningen vandaan komen. Ze zien het hele plaatje, iets wat bij de personen in de film niet het geval is. Het is een inleiding in het onderwerp en aanknopingspunt voor gesprekken in de klas.

Het Mind Mystery Magazine

Omslag:

De omslag geeft meteen stof tot een gesprek: is er wel of geen lieveheersbeestje? Deze vraag is gebaseerd op het wereldberoemde schilderij 'Ceci n'est pas une pipe' (dit is geen pijp). De kunstenaar Magritte vertelde bezoekers dat het geen pijp is, het is slechts een plaatje van een pijp omdat je de pijp niet kunt vastpakken.

De 6 kleine vakjes vullen de leerlingen pas na het bezoek aan Mind Mystery in.

Bladzijde 1-2 Het huis op de kop

Kennen de leerlingen 'het huis op de kop'? Er gaan veel verhalen rond over het huis. Hoe bepaal je wat waar is en wat niet?

In het magazine staan 4 berichten, geen van deze berichten is waar, ze zijn alle vier bedacht en opgemaakt volgens een bekend stramien zoals een krantenbericht of een Instagram bericht.

- Vraag welk bericht volgens de leerlingen waar is en laat ze toelichten waarom ze denken dat dat bericht waar is. Welk bericht echt waar is, blijft een mysterie.

- Kennen de leerlingen de begrippen fake news en nepnieuws? Zijn ze zich bewust dat niet alles wat ze lezen waar is?

- Hoe maken jouw leerlingen onderscheid of iets waar is of niet? Kijken ze naar de afzender (bijvoorbeeld het NOS Jeugdjournaal of het NOS Journaal), bespreken ze het met hun ouders of met elkaar?

Wil je dieper ingaan op mediawijsheid? Er zijn verschillende lespakketten over mediawijsheid te verkrijgen. Kijk bijvoorbeeld op mediawijsheid.nl/lesmateriaal/

Bladzijde 3-4 Kijken met je ogen

Op bladzijde 3 wordt uitgelegd hoe het oog werkt en uit welke onderdelen een oog bestaat.

In het filmpje van Schooltv wordt de werking van het oog ook uitgelegd: schooltv.nl/video/zicht-een-van-je-zintuigen/#q=oog

Op bladzijde 4 staan 2 optische illusies met daarbij de uitleg wat er in/met je oog gebeurt.

Bladzijde 5-8 Kijken met je brein

Kijken doe je niet alleen met je ogen. Alle zintuiglijke organen doen mee en sturen informatie naar de hersenen. Je hersenen gaan met al die informatie aan de slag. Ze maken een soort puzzel met alle informatie-stukjes. En dat gaat niet altijd goed.

Je kunt alle optische illusies klassikaal behandelen of de leerlingen het zelf in duo's/kleine groepen laten ontdekken. De leerlingen kunnen bij een aantal optische illusies met een liniaal nagaan of lijnen echt recht zijn of dat twee objecten even groot zijn.

Bladzijde 9-12 Prikkel

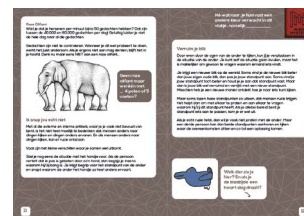
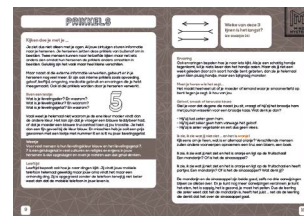
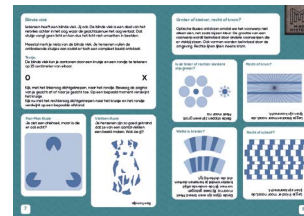
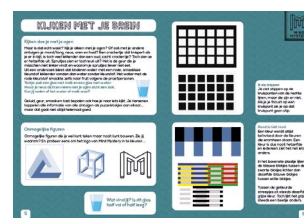
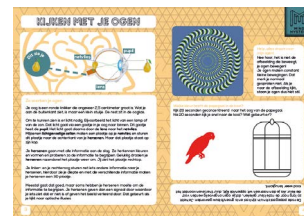
De leerlingen hebben geleerd dat je niet alleen met je ogen kijkt, maar met al je zintuigen. En ze hebben geleerd dat hun hersenen soms moeite hebben om alle informatie goed te verwerken. En soms ook niet alle informatie hebben om een volledig beeld te vormen, dat is het punt waarop hersenen vaak een aanname doen. Daarom ziet niet iedereen hetzelfde. Maar naast deze externe informatie die je hersenen moeten verwerken, zijn er ook veel interne factoren die bepalen hoe je naar iets kijkt: de sociale factoren. Hoe je naar iets kijkt en hoe je iets ervaart, hangt ook af van opvoeding, geloof, leeftijd, omgeving, medicatiegebruik en ervaringen die je hebt meegemaakt

Het is belangrijk dat de leerlingen zich bewust worden van deze factoren, want dan kunnen ze zich beter verplaatsen in een standpunt van de ander. Door de achtergrond van een standpunt te begrijpen, krijg je respect voor het standpunt. Je hoeft het er niet mee eens te zijn, maar het kennen van de achterliggende waarde, creëert begrip. En het hebben van begrip zorgt voor minder conflicten.

Laat de leerlingen in kleine groepjes met elkaar in gesprek gaan. Zijn er meningen/standpunten van elkaar die ze niet begrijpen? Misschien durven ze niet te vragen waarom iemands standpunt anders is dan die van hem/haar.

NB begeleid dit goed als leerkracht en zorg dat de leerlingen zich veilig voelen. Sommige verschillen tussen standpunten zijn misschien te groot om in een korte les te bespreken. Als je merkt dat er iets speelt, probeer dit bespreekbaar te maken en neem hier de tijd voor.

Sommige standpunten kunnen ook gevoeligheden blootleggen, bijvoorbeeld over seksuele voorkeur of een traumatische ervaring. Een leerling kan dichtslaan of er niet met de klasgenoten over willen praten. Probeer dan zelf het gesprek bijvoorbeeld in een pauze met die leerling aan te gaan en vertel waar de leerling hulp kan zoeken.

Op bladzijde 12 staat een opmerking over het hoekje rechtsboven. Hebben de leerlingen het patroon ontdekt en weten ze waarom het rode vakje niet klopt? Het vakje laat steeds de achtergrondkleur van de volgende pagina's zien. Dus dit vakje had groen moeten zijn.

Onderaan bladzijde 12 kunnen ze een vogeltje en een konijntje zien.

Bladzijde 13 Masker opzetten

Durven de leerlingen altijd hun standpunt eerlijk te zeggen? Of zijn ze bang om door een afwijkend standpunt uitgesloten of gepest te worden? Dit onderwerp biedt veel stof voor een groepsgepraak.

- Vraag of de leerlingen wel eens een masker opzetten. En waarom doen ze dit?

- Vinden ze het moeilijk om niet hun eigen standpunt te kunnen vertellen? Waaraan merken ze dit?

- Is er een manier te bedenken waarop je altijd wel je eigen standpunt kunt vertellen? Kunnen de leerlingen iets met elkaar afspreken, een soort protocol?

Bladzijde 14 Sociale media

Nergens ontstaan zo veel misverstanden als op sociale media. Er ontstaan ruzies over futiliteiten, alleen omdat 2 mensen 1 tekst anders interpreteren. Kennen de leerlingen voorbeelden? Hoe zorgen zij dat er geen misverstanden ontstaan op de sociale mediakanalen?

Spel: hoeveel dozen zijn er?

Misverstanden ontstaan niet alleen op sociale media. Ook als verschillende mensen hetzelfde object moeten omschrijven, kunnen er misverstanden ontstaan.

Vorbereiding: pak de kartonnen doos waarin de materialen zaten en plak de vier stickers elk op een zijde van de doos. Zorg dat de leerlingen de doos niet zien door de bijgeleverde doek er overheen te leggen.

- Vraag 4 leerlingen om rond de doos te komen staan. Geef alle andere leerlingen in de klas een leeg blaadje en een pen of potlood. Op het papier zetten ze twee lijnen zodat er 4 vakken ontstaan.

1	2
3	4

- Je pakt nu de doos en zet deze met zijde 1 voor leerling 1. Je vraagt hem/haar om de doek voorzichtig op te tillen zodat hij/zij alleen kan zien wat er onder de doek is en te beschrijven wat hij/zij ziet. De doos mag niet opgepakt of verschoven worden!

- Alle leerlingen in de klas luisteren goed en tekenen wat leerling 1 vertelt in vak 1 links boven.

- Herhaal dit met de andere 3 leerlingen. Steeds licht een leerling een stukje van het doek aan een andere zijde van de doos op en vertelt wat hij/zij ziet. De andere leerlingen in de klas tekenen wat er gezegd wordt in vak 2, 3 en 4.

- Laat de leerlingen de tekeningen bekijken. De 4 leerlingen stonden rond 1 object en toch zijn er 4 verschillende beschrijvingen van hetzelfde object. Ook het letterlijke standpunt maakt dus uit hoe je naar iets kijkt.

- Onthul de doos. Kloppen de tekeningen die de leerlingen in de klas hebben gemaakt met wat er op de doos staat? Of hebben de leerlingen de beschrijvingen anders geïnterpreteerd? Ook hier kunnen door interpretatie misverstanden ontstaan. Als dat beeld niet overeen komt met het plaatje op de doos dan is dat niet 'fout'. Het maakt juist heel duidelijk hoe we allemaal een ander beeld krijgen bij hetzelfde verhaal dat we horen.

